

AXIS MUNDI*

*Yer'in eksenini veya axis mundi, dinlerde ve mitolojilerde yer ile cennet ve cehennem gibi ya da Tanrı'nın yaşadığı yer arasındaki ilişkinin sağlandığına inanılan yer / nokta.

"KOZMOGONİ, TÜM İNSALARDA ÖRNEK ALINAN OLUSUMDUR. İNSA EDİLEN HER YENİ SEHİR, HER YENİ EV, DÜNYANIN YARADILISINI BİR ANLAMDA BİR DAHA TEKRARLAR. ASLINDA HER SEHİR VE HER KONUT "EVRENİN MERKEZİNDE" BULUNMAKTADIR." MIRCEA ELIADE

- 1" Dünyanın merkezinde, yer ile göğün birleştiği kutsal dağ bulunmaktadır.
- 2" Her tapınak ya da saray ve biraz daha geniş bakarsak her kutsal ev, kutsal dağ ile özdeşleştirilir ve böylece merkez olur.
- 3" Algı ve akıl, bedeni dünyanın merkezinde kılma eğilimindedir. Merkez bir tapınak ya da mekan olarak algılanmaktan ziyade bedenin kendisine dönüşür.

Yazı yazmak bir yolculuktur, sonu olmayan türden...

Düşünceler yazı yazarken düşünüldüğünün aksine durağan halden devinim haline geçerler. Bu zamanın döngüsel hareketine paraleldir. Formdan ziyade metinde, sebep sonuç ilişkileri vardır.

Çizimde ise, beyin çizerken bildiği formları ve hafızasına yerleştirdiklerini kağıda döker. Çizim devinim halinden durağan hale geçiş aşamasıdır. Çizim ise beyinde doğrusal bir hareket izler.

Bu çalışma bir çizmeden tasarlama çalışmasıdır. Ne var ki çalışmanın sonunda düşüncelerin bireysel dışavurum eskizleri yapılmıştır.

ZAMAN - MEKAN ARAFINDAKİ BEDEN | MERKEZDEKİ BEDEN

"MANİFESTOLAR, VİZYONLARININ GÜCÜYLE KENDİ HALKLARINI YARATAN KADİM PEYGAMBERLER GİBİ İŞ GÖRÜR. GÜNÜMÜZÜN TOPLUMSAL HAREKETLERİ DÜZENİ TERSİNE ÇEVİRİYOR, MANİFESTOLARI VE PEYGAMBERLERİ GEREKSİZ KILIYOR. DEĞİŞİMİN FAİLLERİ ŞİMDİDEN SOKAKLARA İNDİLER VE ŞEHİR MEYDANLARINI İŞGAL EDİYORLAR; YALNIZCA YÖNETİCİLERİ TEHDİT EDİP ALAŞAĞI ETMEKLE KALMIYOR AYNI ZAMANDA YENİ BİR DÜNYA VİZYONU OLUŞTURUYORLAR."

MICHAEL HARDT & ANTONIO NEGRI, DUYURU

"UYGAR İNSANLAR, KARŞISINDA ÇARESİZ KALDIĞI ACILARI BİR ŞEKİLDE DÜŞÜNMEKTEDİR."

RICHARD SENNETT, GÖZÜN VİCDANI

"GEÇMİŞTEKİ YUNAN DÖNEMİYLE BUGÜN ARASINDAKİ FARKLARDAN BİRİ DE ŞUDUR: ANTİKÇAĞIN İNSANLARI KENTTE GÖRDÜKLERİNİ POLİTİK, DİNSEL VE EROTIK YAŞANTILARLA İLGİLİ KARARLARINDA KULLANABİLMELERİNE KARŞIN, MODERN KÜLTÜR 'İÇ' VE 'DIŞ' ARASINDAKİ BİR AYRIMDAN MUSTARİPTİR. ÖZNEL YAŞANTI İLE DÜNYASAL YAŞANTI ARASINDA, BENLİK İLE KENT ARASINDA BİR AYRIMDIR BU."

RICHARD SENNETT, GÖZÜN VİCDANI

Bu çalışma bir manifesto özelliği taşımaz, aksine yaşadığımız şehirlerde odaklanmış bir yaşama nasıl varılacağını araştırma peşindedir. Bu bağlamda zamanla eskimeye mahkum bir manifesto yerine kendi içinde tutarlı bir tasarım hikayesi kurgular.

Yer: Atatürk Orman Çiftliği, İstanbul

İnsanın kendi saf varlığı her zaman bir mekân ve bir zaman aralığı tarifler. Çünkü her insan kendi kişisel tinini kendinde barındırır ve bu özel tin de bedene ait spesifik bir zaman ve mekan tarifler. Bu ikisi arasında liminal bir aralıkta var olan insan tam da bu aralıkta iyi ve kötü anılarını oluşturmaya başlar. Bedenin bu özelliği 'yer'i 'mekân'a dönüştürür.

Kentlerimizde benlik ile mekan arasında çift taraflı kurulan diyalogu zamanla yitirmekteyiz. Kentin görünümünde ve algılanmasındaki bu açık seçiklik, kent içinde tutarlı ve bütünsel bir var oluş hikayesi oluştursa da yerin bedenden kopukluğunu onaylar. Mekanın açık seçikliği ve etrafına ayrıcalık ışınları yayması, mekanı bir sahneye dönüştürerek hafızalarımıza anlık bir görüntü olarak düşer. Böylece mekan kendi bütünlüğü ve kusursuzluğuyla beden üzerinde otorite kurmaya ve ondan kopmaya başlar.

Dünya gözyaşlarını örten bir peçe değil, sessiz bir boşluk olarak ortaya çıkmaya başlamıştır artık. Bu bizim modern görme tarzımızı simgeler. Nötr mekan anlayışı, bedenin acı karşısındaki çaresizliğini gözler önüne serer. Çaresiz kalan beden acıyı silmeye çalışır. Yeri silerseniz acıyı da silersiniz ama aynı zamanda kendi varlığınızı da silmiş olursunuz.

Modern hayatın zamanı ve düşüncelerimizi sınıflandırarak kategorilemesi kent tasarımına da yansır. Modern benliğin zonlara ayırarak tasarladığı kent kendi içinde bir sürü tampon bölge barındırır. Tampon bölgeler genellikle tanımsız ve sorunlu alanlar olmasına karşın otoritenin en az hissedildiği yerlerdir.

Bu "sorun"un temel nedeni "otorite" üzerine (bedenin pasifliği) kurgulanan şehrin bütünlüğünü bozmalardır ve bu bağlamda fiziksel dokuda meydana gelen süreksizlik sosyal dokuyu kopmalara ve kutuplaşmalara iter. İçer çekilme ve yabancılaşma aynı zamanda bireyin (zapt edilemeyen çeşitlilik karşısında) kendini koruma kalkanıdır. Tampon bölgelerin varlığı herkesin kendi evi sınırları içinde kurguladığı içsel yaşantının dışa yansımadağı bir şehrin göstergesidir.

Beden (artan yabancılığı yüzünden) hayatın kontroölünü ele geçirmeye çalışmak için hayattan tümüyle kaçmaya başlar. Dinlerin asıl kaygısı olan bu hayattan çekilme modern toplumumuzdaki ikiliğin göstergesidir. Başkalarından kaçış, kendine egemen olmak uğruna yapılır. Kent kendi içinde sürekliliği olmayan süreksiz bir mekanlar kalabalığına dönüşür. Bu bireyin içsel yaşantısının sarsıntıya uğramasına yol açar. Sokak yaşantısının (dış yaşamın), ev yaşantısını (iç yaşamı) beslemediği bir kentte iç yaşam giderek körelir ve insan yaşamının zenginliği giderek ve karmaşık deneyimler en aza indirgenir.

Ancak her zaman bir umut vardır. Zehrin panzehiri her zaman aynı yerde bulunur. Modern kentin otorite mekanlarını oluşturmak için parçalara ayırdığı kent parçaları arasında kalan tampon bölgeler otoritenin zayıf noktasını temsil eder. Bu tampon bölgeler tasarımcı için esnek ve boş mekanlar olarak algılanır. Tasarımcı bu tampon bölgeleri kent parçalarını birbirine bağlamak için tasarım yapmaya başlar.

Özgür olabilmen için özgür bırakman gerekir.

"DIŞARIDAKI HIÇBİR ŞEYE DENK DÜŞMEYEN BİR İÇ YAŞAMLA İÇERIDEKİYLE İLGİSİZ BİR DIŞSAL VARLIK ARASINDA GARİP BİR KONTRAST."

NIETZCHE

GÜNÜMÜZ ADINA TÜRKİYE BAĞLAMINDA BİR TASARIM REHBERİ DENEMESİ

... GERİLİM + KIRILMA + PATLAMA + UYANMA + FARKINDALIK ...

SAHNE "1 | GERİLİM

Kentlerimiz artık tamamen gerilim üzerine kurulu şehirler haline gelmeye başladı. Bu gerilim günün her saatinde, bütün mekanlarda varlığını öyle ya da böyle korumakta. Gerilim bazı durumlarda güzel bir şeydir ancak kentliye zarar vermediği müddetçe. Fakat gözlenmektedir ki bu gerilim sadece fiziksel dokuda değil sosyal dokuda da mevcuttur. Bu yüzden çok tehlikelidir. Bedensel yakınlık ve mekan darlığı zihinsel mesafeyi daha da yükselterek gerilimi ve yabancılaşmayı tetikler.

Peki bu gerilimi yaratan nedir ve kimdir?

Gerilim farklı ideolojilerin ve bu ideolojilerin yansıdığı mekânların savaşıdır. Tek bir 'yer' vardır, iki farklı görüş. Biri diğerinin başına tencere vurarak kendi ideolojisini kabul ettirme peşindedir. Her iki tarafın da silahı; 'mekân'dır.

Her iki görüş kendi yöntemleriyle toplumsal istikrarsızlığı ve kişisel yetersizliği yok etmek ister. Her zaman için geride ya da dışarıda bırakılan bir kesim olur. Birey tek başına var olamaz. Her zaman ve her yerde bir grubu temsil eder. 'Biri' 'diğerini' mason olarak suçlarken; 'diğeri' 'birini' mason olarak suçlar. Buradan sadece bir sonuç çıkar; ikisi de aslında aynı kişidir.

Dışarıda bırakılanın bir cemaate mensup hissetme ihtiyacı yüzünden kentte farklı cemaatler ve gruplar oluşmaya başlar. Bölünmeler ve kavgalar başlar. Toplum kaosa sürüklenir.

SAHNE "2 | KIRILMA

Gerilimin sonunda bir kırılma meydana gelir. Artık farklı gruplar farklı meydanlarda kendini görünür kılmaya başlar. Bunun en büyük destekçisi sözde demokrasiyi savunanlardır. Demokrasi ancak 'bir' grubun elindedir ve ona sahip olan diğer grubu yönetir. 'Diğeri' 'birinin' yavaş yavaş bütün haklarını ele geçirmek ister, çünkü 'diğeri' azla yetinendir. Ancak iş insan haklarına gelince bıçak kemiğe dayanır ve kırılma ile oluşan yarıktan patlama meydana gelir.

"Bir insanın özgür olabilmesi için başkaları tarafından görülmesi gerekir. Başkaları tarafından görülebilmesi için de bir mekân gerekir." (Hannah Arendt)

SAHNE "3 | PATLAMA

"Küresel Kent" artık tehlike altındadır. İnsanlar bulunduğu 'yer'lere anlam yüklemeye hazırdırlar. Bunun için her gün kullandıkları sözde kamusal alanlar olan plaza ve AVM'leri değil, parkları, meydanları ve sokakları kullanacaklardır. Bu 'yer'leri evleri olarak benimserler. Patlama ancak 'yer'in sahiplenilmesi sonucu 'mekân'a dönüşmesi ile gerçekleşebilir. On binlerce insan birbiriyle buluşarak omuz omuza vermek için aynı 'yer'e yürürler. Büyü burada başlar. Beden mekanda mutasyona uğrar. O artık pasiflikten aktifliğe geçmiştir ve anlamıştır ki yalnız değildir. Evet kabul etmelidir ki marjinaldir ama ancak böyle 'yeni'yi müjdeleyebilir.

SAHNE "4 | UYANMA + FARKINDALIK

Patlama bireyi uyandırır. Sadece kendisini düşünmemeye başlar, olayları büyük çerçevede analiz etmeye eğilim gösterir. Bu bireyde farkındalığa yol açar.

MONOLOG I " ARAFTAN KURTULUŞ

Kendimizi nerede ve nasıl konumlandırıyoruz? Kavramlara neden yeni anlamlar yükleyerek varlığımızı anlamlandırma çabası içindeyiz.

Biz ne Batılıyız, ne de Doğuluyuz. Bunu kabul et. Tam da bu iki kutup arasında salınan bir boşluğun içindeyiz. Mekanı boşluk olarak nitelendiriyorum çünkü şu ana kadar bu boşluğu tariflemek için hiç kimse ortaya çıkmadı. Tanpınar işte tamda böyle bir boşlukta bulunduğumuz için bizimle dalga geçer.

Peki bu boşluğu doldurup bu iki kutup arasında köprü, engel ya da bir tampon bölge olmaktan nasıl çıkarız? Bu iki kutbu varlığımızla nasıl eritiriz?

Tarihimize ve sosyal alışkanlıklarımıza dönerek. Bedensel dilimizde yatan kültürel kodları tarifleyerek ve onları dönüştürerek.

Kültürel kodlarımızın temeli nedir?

Kültürel kodlarımızı anlamak için aslında çok da uzak olmadığımızı zannettiğimiz ama epey uzak olduğumuz terkedilmiş olan kırsal yerleşmelerimize bakmamız gereklidir. Çünkü buralar az da olsa modern yaşamın değmediği noktalarıdır. Yaşadığımız kentler Batılı kentler, sorun işte tam da burada ortaya çıkıyor. Organik olarak gelişmiş bir kent tanımımız hala yok. İmece usulü yaşamak (komün yaşam biçimi) bizim bir hayat biçimimiz.

Ankara'yı bu gerilimden çıkartıp bedenleri aynı mekanda bir amaç doğrultusunda toplamak ancak yeni bir kent tahayyüllü içerisinde var olabilir. Bunun için de geleceğe değil, geçmişe bakarak geleceği kurgulamamız gereklidir. Zehir ile panzehir aynı yerde aranmalıdır. Köyün homojenize olan yapısını ancak kent meydanını kültürel kodlarımıza göre yeniden tarifleyerek var edebiliriz ve bu homojen yapıyı kentte heterojen yapıya dönüştürebiliriz.

Sanal ve fiziksel dünyaların birleşiminden oluşan bir imece kültürü kendini nerede ve nasıl konumlandırır?

Artık kabul etmeliyiz ki sanal dünya fiziksel dünyaya baskın bir duruma geçmeye başladı. Ancak bu sanal dünyanın fiziksel dünyayı tehdit ettiği anlamına gelmez. Kent hayatındaki imece bu iki dünyayı birleştirerek var olur ve böylece batılının interaktif park adını verdiği mekanların üst noktasında kendini konumlandırır. Aynı Gezi Parkı gibi... Sosyal ilişkiler ağında süreklilik sağlanarak mekanda süreklilik sağlanır.

MONOLOG II " ZAMAN VE MEKAN BAĞLAMINDA ANKARA ÜZERİNE BİRKAÇ TESPİT

- 0.0 ... Mitik görsel imgelerden kurtulmamız gereklidir. Zehirin panzehiri de yine aynı kaynakta aranmalıdır. Yani mimarlık yoluyla aranan totaliter güç yine mimarlık ile kırılabilir...
- 1.0 ... Bütün iktidarlar kendilerini görsel bir tahayülle var edip görünürlük kazanabilirler. Peki bu görsellik ortadan kalkarsa nasıl bir mimarlık bizi beklemektedir?
- 2.0 ... Bir şehir temizlenerek manevi bütünlüğü sağlanamaz. Ghettolar, bedenlerin tecrit edilmesi yoluyla ortaya çıkarlar ve bu tecrit sonrası merkezden uzaklaşan 'kirli' bedenler merkezi güçlendirmekten öte gerilimi hat safaya çıkartırlar.
- 3.0 ... Menderes döneminde olduğu gibi saydam bir özgürlük alanı ve ulaşım ile şehrin farklı noktalarını birbirine bağlama düşüncesi çağ dışıdır ve kent merkezinde hissizliğe ve duygusuzluğa yol açar. Bu yolla kent daha rahat yönetilmek istenmiştir ancak unutulmamalıdır ki yıkım aynı zamanda bir inşadır.
- 4.0 ... Kalıcılık sağlamak adına yapılan hiç bir nesne kalıcı olamaz. Eğitimde bize ilk öğretilen şey dünyanın devingen olduğudur.
- 5.0 ... Modern bireysel imge kent merkezinde yalnızlığa ve pasifliğe yol açar.
- 6.0 ... Tarih boyunca evrimleşerek günümüze gelen beden: huzursuz bedendir.
- 7.0 ... Mekanda eğer bir beden başka bir beden üzerinde üstünlük sağlamaya çalışıyorsa, bu bedenin çatlaklarından direniş anları ortaya çıkar.
- 8.0 ... Haz ve bedensel pasiflik bizi kendi içimize döndürür.
- 9.0 ... Mekânı sahiplenerek kusursuz olmadığını anlayan beden diğeriyle iletişime geçer. Bunun sonucunda diyalog ortaya çıkar.
- 10.0 ... Beden hiçbir şekilde kendini boş bir mekânda sergileyemez. Gerçek kamusal bir mekân hiç bir zaman bir ideoloji tarafından tariflenemez.

- 11.0 ... Değişim bireyde başlar ve mekan üzerinden tariflenir. Değişen beden mekanı değiştirir ve en son olarak da varolan düzeni...
- 12.0 ... Bedenin yorgunluğunu telafi etmek için haz ve konfor mimarlığın ana parametresi haline dönüşmüştür. Hazza duyulan bu düşkünlük bedeni duyumsuzlaştırmaya ve pasifize etmeye başlar. Bunun sayesinde neo-liberal politikalar doğar.
- 13.0 ... Gerçekten çok kültürlü nasıl olunabilir? Çok kültürlü toplumlar aslında çok homojenize toplumlardır. Her bireye belli bir mekan tariflenir. Mahalleler gettolara dönüşür. Mahalle kavramını yıkarsak da bireysel yalnızlık ve pasifize olan beden ortaya çıkar. Tam da bu ikisi arasında konumlanan bir mekan nasıl ve nerde meydana gelir?
- 14.0 ... Yeri silerseniz, acıyı da silersiniz ama aynı zamanda kendi varlığınızı da silmiş olursunuz.
- 15.0 ... Çağımız artık anarşi çağıdır. Belli bir gruba bağlı olmadan fikirlerini özgürce temsil etmekten kaçınmayan bireylerin çağıdır. Artık kendi benliğini belli bir düzenin varlığıyla aramayan bedenlerin çağıdır. Dünyadaki bütün insanların edimleri absürddür ve gülünçtür. Çağımız arkaik dönemden kalan davranışlara gülme çağıdır. Kusurluluğumuzu duyarsızlığımızla örtme çağı değildir, tam tersine kusursuzluluğumuzu başka insanlara empati beslememize yarayan bir araç haline dönüştürme çağıdır.
- 16.0 ... Duyarlılık farkındalıkla meydana gelir. Uykudan uyanmamız için bedenimiz ve kendi benliğimizin kusursuz olmadığını kabul edip ilerlemeye ihtiyacımız var. Bütünlük arzusundan kurtulan beden varlığını bozguna uğramış hisseder. Boşluğa düşen beden tam da bu noktada diğer bedene olan saygısı artar ve değerine karşı duyarsızlıktan çıkıp empati yoluna girilebilir.

SAHNE "5 | DİYALOG

Yaşanılan bu patlama bir çok şeyi tersine çevirir. Biri artık diğeriyle iletişime geçmeye başlamıştır. İki kutup olarak kendini konumlandıran kişiler aralarında kalan boş zemini doldurmaya başlar, çünkü köprü görevi gören medya fiziksel ortamda karşılaşan bedenlere hükmedemez.

SİLKİNME | DÜNYA ÜZERİNE ÜTOPİK BİR DENEME

"BİR ÇAĞ OLURKEN, YENİSİNİN HENÜZ DOĞMADIĞI BİR ZAMANDA YASİYORUZ...YENİ BİR SEYLER YAPMAYA ÇAGRILİYORUZ, AYAK BASILMAMIS BİR TOPRAKLA YUZLESMEYE, KIMSENİN GIDIP DE BIZE YOL GOSTERMEK ICIN DONMEDİĞI BİR ORMANA DALMAYA ÇAGRILİYORUZ. BU, VAROLUSCULARIN HICLİGIN KAYGISI DEDİKLERİ SEY. GELECEGE DOĞRU YAŞAMAK BİLİNMEYENE SICRAMAK DEMEKTİR; BU DA, HALİHAZIRDA EMSALI OLMAYAN VE PEK AZ KİSİNİN KAVRADİĞI DERECEDEN BİR CESARETİ GEREKTİRİR."

ROLLO MAY, YARATMA CESARETİ

VE PERDE KAPANIR...

Talep edilen tek şeyin kendi benliğinin olmasıydı. Büyük patlama ve silkinmenin ardından doğan yeni dünya da sahiplenme ve sahiplenilme yoktu. Bireysel özgürlüklerden başka hiçbir şey... Kızgınlık, haksızlığa uğramışlık hissi, koşulsuz yaşama isteği... Bu keskin ve güçlü duygular ekonomiyi hep uzakta tutacaktı...

SİLKİNME | ANKARA ÜZERİNE ÜTOPİK BİR DENEME

"SİMYACI, MADDEDE DEĞİŞİMLER ELDE EDEBİLMEK İÇİN KENDİ RUHUNU DEĞİŞMEZ VE ALTIN GİBİ SAF KILMAYA CALISAN KİSİDİR; AMA BİR DE DOKTOR FAUST ÖRNEĞİ VAR, O SİMYACILIK KURALINI ALTUST EDER, RUHU DEĞİŞ TÖKUS EDİLEBİLECEK BİR NESNEYE DONUSTURUR VE BOYLECE DOĞANIN BOZULMADAN KALACAGINI, ARTIK ALTINI ARAMAYA GEREK KALMAYACAGINI, ÇUNKU BUTUN ELEMENTLERİN AYNI DERECEDE DEĞERLİ, DUNYANIN ALTIN, ALTININ İSE DUNYA OLACAGINI UMAR."

ITALO CALVINO, KESİSEN YAZGILAR SATOSU

Tam da bu noktada şehirdeki bütün aktörlerin paylaşabileceği bir mekan tahayyüllü ortaya çıkmaya başlar. Üretim avlulardan, sokaklara ve meydanlara taşarken köy halkı (barbar, şehirlili...) ürettiği obje üzerinde ustalaşmaya ve kaliteli üretimde bulunmaya başlar. Bunun sonucu olarak yerin ekonomisi (Ankara'nın yerel ekonomisi) gelişirken yere olan aidiyet duygusu artar. Kot farkından yararlanarak kurulan platformlarda oturan köylüler (barbarlar, şehirliler) üretim ve satış yaparken birbirleriyle sosyalleşir. Sosyalleşirken yeteneklerini kuşaktan kuşağa aktarır ve "yabancı"lara öğretmeye başlar. Az ya da çok, bu bir seviyede turizmi işin içine sokar. Üretimle ve paylaşım ile gelişen mekanlar daha eşitlikçi olmaya başlar ve farklı bireyler günün her anında bir araya gelir. Bu şehrin sıkıcı atmosferini ve rutin hayatını yok ederken kişinin bireye dönüşmesini sağlar.

Meydandan odaya mekanların birbiri içine geçtiği bir şehirde, yeni mekânsal şemalar ortaya çıkmaya başlar...

AÇILMA SANATI " ZAMAN VE MEKANIN BEDEN ÜZERİNDEN EVLİLİĞİ

MONOLOG III " KENTLER ÖZNEL YAŞAMIN BİR BİÇİMİNİ NASIL YARATIR?

Kent artık insanları içe değil dışa döndürmek zorunda; onlara tutarlılığı değil esnekliği ve göçebeliği öğretmek zorunda. Çünkü zaman çizgisel olarak ilerlemez; onun döngüsel hareketi beden ve ruhun esnekliğini zorunlu kılar. Kentin insanları yeniden bu yola yönlenecek gücü onun çeşitliliğinde aranmalıdır. Antik Yunanlılardan artık daha şanslıyız, daha çok bireyselleşmiş hayatlar var ve bu hayatlar birbiriyle bütünleştiğinde insan daha önce hiç yaşamadığı kadar daha karmaşık deneyimler yaşayarak evrim sürecinde daha ileriye gidebilir.

Gelişmekte olan ülkeler insanlık evriminde hep arkada görülürler. Ancak bu tam tersine dönebilir de. Gelişmiş ülkelerde çeşitlilik birbirine olan kayıtsızlıkla koruma altına alınır. Farklı bireyler birbirleriyle iletişim kurmadıkça farklı bakış açılarını öğrenemez ve kendi gelişimini tamamlayamazlar.

Din adamlarının "kendini bil" emri (onların belirttiğinin aksine) ancak çift taraflı gerçekleşebilir. Bu bağlamda gelişmekte olan ülkelerde, özellikle Türkiye'de bireyler sanayi devrimini Batılı kavramıyla yaşamadıkları için Franz Kafka'nın bedende öngördüğü yabancılaşma durumu daha azdır. Farklı algıların bütünleşebilmesi, sempati ve ahlaksal olarak bireyin kendinden dışarı açılmasıyla gerçekleşebilir. Bu açılma bir nevi ruhun değiş tokuş edilmesine işaret eder.

Zihnin aşırı gelişmesiyle zihin liminal bir aralıkta durduğunu kavramaya başlar ve diğer zihinle arasındaki hiyerarşiyi kaldırmak için Doktor Faust örneğini kabul eder.

Artık onun için ruhun takas edilmesi şart haline gelmiştir. Bunu gerçekleştirmek adına dış ile bütünleşmeye başlar.

MONOLOG IV " AÇILMA TEKNİKLERİ

1.. Bedenin rahatlaması (Mekan etiğini öğrenmek). Bedenin rahatlaması bireyin zihnini dışarı açmasında daha kolaylık sağlar.

2.. Doğanın öğrenilmesi (Zaman etiğini öğrenmek). Doğayı öğrenmek bireyin sonuç ürün odaklı erkek egemen yaşamımızda süreçten zevk alan bedenler yaratır.

Zehrin panzehiri yine aynı noktada aranmalıdır. Ankara'nın bütünlük sağlamayan kent imajı ancak yeniden parçalı bir kent deneyimi yaratarak bütünlüğe ulaşabilir. Bu bağlamda Atatürk Orman Çiftliğinin bütünsel olarak en geniş sınır çizgileriyle tasarlanmasından ziyade dolaysızlık deneyimini ön plana çıkarmamız gereklidir. Dolaysızlık, kullanılan bir nesneyi anlama duygusundan kaynaklanır. Leger'in tablolarında ya da Baudellier'in şiirlerinde olduğu gibi nesnenin parçalı halini kabul etmek gerekir. Dolaysızlık deneyimi, görüşü bölerek parçaya odaklamaya yatkın sokak manzarasına bir gönderme yapar.

Sabit, değişmez ve bütünlüğü olan mekanlar tasarlamak yerine, bu sürekli değişen dış yaşamın karakterine uygun bir kent deneyimi oluşturulmalıdır. Yığılma burada anahtar kelime olarak ortaya çıkar. Yığılma zaman dolu mekanların ortaya çıkmasını sağlar. Bu bağlamda kolaj önem kazanır. Ama kolaj, öğelerin ve nesnelerin rastgele yan yana gelmesinden ibaret değildir ve zaman dolu mekanda sadece zamanın doğrusal bir çizgide ilerlemesinden ibaret değildir. Zaman döngüsel bir deneyimdir, aynı saatlerin yuvarlak olarak tasarlanması gibi.

ATATÜRK ORMAN ÇİFTLİĞİNDE BİR DOLAYSIZLIK DENEYİMİ

Algının bölünerek parçaya odaklanma fikri mekanda farklı komüniteler ortaya çıkarır. Bu komüniteler dışarı ile bütünleşen mekanlardır ve sürekli değişen sahneleriyle sokak yaşantısının dolaysızlığına gönderme yapar. Bütün çiftliğin zihnin zonlama tekniği ile oluşturacağı "modern" in yabancılaştıran işlevsel programlama ile neyin nereye konulacağını söylemek yerine bu anlık komüniteler devinimsel olarak hem kendi içinde hem de bireyde bir dönüşüm sağlar. Bu dönüşüm bedeninin dışarı açılması ile desteklenerek hem bedende hem de kentte doğanın sürekli olarak dönüşmesine paralel bir şekilde kentliyi bir zaman aralığını sıkışmışlıktan kurtarır ve bedeni özgürleştirir.

Orman içindeki bu yerleşim birimlerinde bedeninin çıplaklığını vurgulayan ve dolayısıyla onu suya değdiren havuzlar, hamamlar, saunalar bulunur. Her yerleşim / istasyon farklı bir üretimi (viski, reçel, sanat, müzik, dans...) merkezine alır. Bu rahatlama çiftliğin bir zamanlar içki üretiminin yeniden işlevlenmesiyle desteklenir. Bir arada yaşama kültürünü öğrenen kentliler buraya geldiklerinde kent bahçelerinde yetiştirilen nesnelerin her aşamasına tanıklık edebilir ve katılabilirler. Felsefi tartışmaların önem kazandığı bu mekanlarda bireyler dışarı açılarak farklı vizyonları ve diyalog kurmayı öğrenirler...

ÇUBUK ÇAYI " PARÇALARA ODAKLANMA

Çiftliğin kent ile birleşip farklı bir imaj nesnesi haline getirilmemesi için Çubuk Çayı sisteminin güçlendirilerek kent ile bütünleşik bir çiftlik yaşantısı burayı merkez bir aks sistemi olarak kurgulayarak yaratılabilir. Görsel ve sezgisel bütünlüğü sağlayan bu hattın üzerine farklı üretim işlevlerine ait istasyonlar / komüniteler (kesit / fragman) yerleştirilerek çay üzerinde aktif bedeni merkezine alan dinamik bir yaşam biçimi öngörülür.

Suyun üzerinde doğrusal bir harekette ilerleyen beden bu kent fragmanları ile birlikte sinematografik bir deneyim yaşar. Doğrusal hareket bu yerleşim birimleriyle / kesitlerle bozularak zamanın döngüsel hareketine dönüşür. Bu deneyim bireyin zaman ve mekan etiğini öğrenmesini sağlar.

Atatürk Orman Çiftliğini işgal eden yapıların akıbetine kentli ancak yukarıda bahsi geçen açılmayı sağlayarak kendi karar verecektir. Mimar onun yerine karar vermekten ziyade bireyin kendini tanıma yolculuğunda ona yardım etmelidir.

Bu açılımı sağlamayı başaran en başarılı şehir örneği . Berlin

VE PERDE AÇILIR...

*Hepimiz bir senaryoda yaşasaydık kuşkusuz manevi bütünlüğümüzü daha kolay sağlardık...
Ne var ki, gerçek hayat bir zaman çizgisinde ilerlemez...
Onu anlamak için kendi senaryolarımızı yazmamıza gerek yok, çünkü o senaryoları her
zaman yıkıma uğratır...
Öz mutluluktur ve o mutluluk zaman ve mekanın evliliğindedir...*